Hediyyetü'l-ʿârifîn'de Aclûnî'nin bunlardan başka dokuz kitabının daha adı verilmektedir. Ayrıca *İżâʾetü'l-bedreyn fî tercemeti'ş-şeyḫayn* adlı bir eserinden de söz edilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Murâdî, *Silkü'd-dürer*, Bulak 1301, I, 259-272; Abdülhay el-Kettânî, *Fihrisü'l-fehâris*, Fas 1347 → Beyrut 1402/1982, I, 98-100; *Hediyyetü'l-ʿârifîn*, I, 220-221; Brockelmann, *GAL*, II, 398-399; *Suppl.*, II, 422; Ziriklî, *el-Aʿlâm*, Kahire 1373-78/1954-59, I, 324; Kehhâle, *Muʿcemü'l-müʾellifîn*, Dımaşk 1376-80/1957-61 → Beyrut, ts. (Dâru İhyâi't-türâsi'l-Arabî), II, 292; Hânî Subhî el-Amed, *Muʿcemü'n-nâbihîn*, Amman 1985, I, 265-266.

 Ali Yardım

ACLÛNÎ, Muhammed b. Ahmed

(محمد بن احمد العجلونى)

Ebû Abdillâh Şemsüddîn
Muhammed b. Ahmed b. Mûsâ el-Aclûnî
(ö. 831/1427-28)

Muhaddis, Şâfiî fakihi.

Ürdün'ün doğusundaki Aclûn'a bağlı Küfeyr köyünde doğdu. Dımaşkī ve Küfeyrî nisbeleriyle de tanınır. İlk tahsilinden sonra Dımaşk'a giderek zamanın meşhur âlimlerinden İbn Kādî Şühbe'den fıkıh ve fıkıh usulü okudu. Uzun süre Şemseddin el-Gazzî'nin derslerine devam etti; İbn İvaz ve İbn Ümeyle'den de hadis okudu ve pek çok kitabı bizzat istinsah etti. Tahsilini tamamladıktan sonra Dımaşk'taki medreselerde fıkıh, fıkıh usulü ve siyer okuttu. Aynı zamanda kadı nâibliği yaptı. Birçok defa hacca gitti; uzun süre Mekke'de mücâvir olarak kaldı. Pek çok talebe yetiştirdi, fetva vermekle meşgul oldu. Daha çok hadis, özellikle de *Ṣaḥîḥ-i Buḫârî* okutmakla şöhret buldu. Dımaşk'ta vefat etti.

Eserleri. Kaynaklarda adı geçen belli başlı eserleri şunlardır: 1. *et-Telvîḥ ilâ maʿrifeti'l-Câmiʿi'ṣ-ṣaḥîḥ*. Zerkeşî, Kirmânî ve İbn Mülakkın'ın *Ṣaḥîḥ-i Buḫârî* şerhlerinden faydalanmak suretiyle kaleme aldığı beş (veya altı) ciltlik bir eserdir. 2. *el-Kevkebü's-sârî*. *Ṣaḥîḥ-i Buḫârî* muhtasarıdır. 3. *Zehrü'r-Ravż*. Süheylî'nin *er-Ravżü'l-ünüf*'üne yazdığı muhtasar şerhtir. 4. *el-İḥkâm fî aḥkâmi'l-Muḫtâr*. Bu eserini daha sonra kısaltarak *el-Münteḫabü'l-Muḫtâr fî aḥkâmi'l-Muḫtâr* adını vermiştir. 5. *Muʿînü'n-nebîh ilâ* (*ʿalâ*) *maʿrifeti't-Tenbîh*. Ebû İshak eş-Şîrâzî'nin Şâfiî fıkhına dair *et-Tenbîh* adlı eseri üzerine yapılmış şerhtir.

BİBLİYOGRAFYA :

Sehâvî, *eḍ-Ḍavʾü'l-lâmiʿ*, Kahire 1353-55 → Beyrut, ts. (Dâru Mektebeti'l-Hayât), VII, 111-112; İbnü'l-İmâd, *Şeẕerâtü'ẕ-ẕeheb*, Kahire 1350-51, VII, 196; *Îżâḥu'l-meknûn*, I, 320; II, 519, 569; *Hediyyetü'l-ʿârifîn*, II, 186-187; Kehhâle, *Muʿcemü'l-müʾellifîn*, Dımaşk 1376-80/1957-61, IX, 23.

 Mücteba Uğur

ACMÂN

(عجمان)

Birleşik Arap Emirlikleri Devleti'ni oluşturan yedi emirlikten biri.

Toprak bakımından bu emirliklerin en küçüğü olan Acmân'ın yüzölçümü 260 km², nüfusu 64.318'dir (1985). Aynı birlik içindeki diğer Arap emirliklerinden Şârika ile Ümmülkayveyn arasında yer alır. XIX. yüzyıl boyunca komşusu Şârika'daki Kāsımî Emirliği'ne bağlı kalmıştır. Bölgede yaşayan halk, Naîm kabilesinin Âl-i Bûhureybân koluna bağlı olan Karâtise, Hamîre ve Âl-i Bûzeneyn boyundandır. Yine bu yüzyılın başlarında Vehhâbîlik hareketinin bölgedeki etkisi üzerine, burada oturan Âl-i Bûhureybân kabilesi, diğer Naîmî kabileleri gibi bu dinî akıma katılmıştır. Hatta bir ara emirliğe bağlı olan Zûrâ adası Vehhâbîler'in yerleşim merkezi olmuştur. Acmân, diğer sahil emîrleri ve İngiltere arasında imzalanan 1820 ve 1892 antlaşmalarına iştirak etti. 1952'de Sahil Devletleri Konseyi'ne (Trucial States Council) katıldı. 2 Aralık 1971'de kurulan Birleşik Arap Emirlikleri Devleti'nin federe üyesi oldu. 1981 yılından beri emirliğin başında bulunan Şeyh Humeyd b. Râşid en-Naîmî, Birleşik Arap Emirlikleri Devleti'nin yüksek konsey üyesidir.

Acmân

Acmân'da inşası Ortaçağ'a kadar uzanan tarihî bir kale bulunmaktadır. 1928-1981 yılları arasında emîr olan Şeyh Râşid b. Humeyd bu kalede oturmakta ve emirliğin yönetimini buradan yürütmekteydi. Acmân'ın iç kısımlarında bulunan Mesfût bölgesinde 1968'de yapılan aramalarda kaliteli mermer rezervleri bulunmuştur. Tarihte daima Naîm kabilesinin yerleşim bölgesi olarak kalmış bulunan Mesfût bölgesinde ayrıca hurma, tütün ve buğday ziraatı da yapılmaktadır. Bölgede ekonomi yakın zamana kadar balıkçılık ve tarıma dayalıydı. Son zamanlarda Birleşik Arap Emirlikleri'nin zengin üyelerinden, özellikle Ebûzabî'den (Abudabi) yardım almaktadır. Acmân'da 1976'dan beri gemilerin bakım ve onarımının yapıldığı bir tersane bulunmaktadır. 1984'ün sonlarında bir çimento fabrikasının işletmeye açıldığı Acmân'da petrol arama çalışmalarına ise 1982'de başlanmıştır. Buna bağlı olarak 1983'te sermayesinin % 50 hissesi Acmân'ın, % 50 hissesi de

Acmân'ın tarihî kalesi ve sarayı